

Den belgiske lov af 9. April 1930 »om
socialt forsvar overfor abnorme lovover-
trædere og vaneforbrydere«,
dens praktisering og lidt om dens resultater
efter 5 aars virke.

Indtryk fra et studieophold.

Af kst. Sekretær i Direktoratet for Fængselsvæsenet AAGE WORM.

I

Belgisk straffet hviler paa teorien om den individuelle ansvarlighed, hvorefter lovovertræderen undergives straf i forhold til grovheden af den lovovertrædelse, han gennem sin frie viljesbestemmelse har foretaget.

Imidlertid indeholdt allerede »code pénal« af 8/6 1867 2, nu begge afløste, bestemmelser omhandlende henholdsvis mindreaarige over 16 aar og døvstumme, overfor hvilke 2 grupper lovovertrædere der under visse nærmere omstændigheder i stedet for straf kunde anvendes tvangsmæssig anbringelse af forskellig art, mens den vedrørende sindssyge i § 71 bestemmer, at der ikke foreligger nogen lovovertrædelse, naar tiltalte eller sigtede var sindssyg (»en état de démente«) i gerningsøjeblikket.

Siden har yderligere 3 speciallove hver for sig foretaget betydelige indgreb i det ovennævnte princip.

Først »la loi du 27/11 1891 sur la répression du vagabondage et de la mendicité«, som tillader »le juge de paix« at internere løsgængere og betlere paa relativt ubestemt tid.

Derefter »la loi du 15/5 1912 sur la protection de l'enfance«, som tillader »børnedommeren« alt efter forskellige nærmere

omstændigheder at anvende beskyttelses- og opdragelsesforanstaltninger overfor forbryderske børn.

Endelig »la loi du 9/4 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude«, som her skal gøres til genstand for nærmere omtale.

Samtlige nævnte 3 love hviler paa et andet synspunkt end det ovennævnte. Mere end at foranstalte en i forhold til lovovertrædelsen staaende reaktion bestræber disse love sig paa at hidføre en indskriden overfor lovovertræderen ljenende til at afværge en af hans person flydende fare eller ulempe for de øvrige samfundsmedlemmer eller til at rettede og opdrage ham. I ingen af lovene er der tale om straf.

Forslaget, der førte til loven af 9/4 1930, blev udarbejdet i 1921, og blev efter en lang behandling, ofte affødende livlige diskussioner især i parlamentet, vedtaget endeligt med stor majoritet d. 13/3 1930.

I sin oprindelige form omfattede det 3 dele angaaende henholdsvis abnorme, recidivister og unge forbrydere. Denne sidste del blev under parlamentsforhandlingerne skilt fra det øvrige forslag og sendt i udvalg i januar 1928, saaledes at loven kun kom til at omfatte de 2 første grupper.

Loven traadte i kraft d. 1/1 1931 og har saaledes nu virket i over 5 aar, hvilket tidsrum, omend kort, gør det muligt til en vis grad at vurdere dens foreløbige praktiske resultater.

I det følgende skal de enkelte dele af loven, deres praktisering og virkning undersøges hver for sig, idet der imellem dem ikke findes anden sammenhæng end formaalet: bekæmpelsen af kriminaliteten.

II

Abnorme lovovertrædere.

1. Service anthropologique pénitentiaire.

Lovens 4 første kapitler omhandler abnorme lovovertrædere.

Som basis for denne del af loven ligger de i Belgien særlig paa initiativ af psykiateren dr. Louis Vervaeck igen-

nem en aarrække foretagne indgaaende lægelige undersøgelser af fanger. Allerede i 1907 begyndte dr. Vervaeck i et da oprettet »laboratoire d'anthropologie criminelle« i det nu nedlagte »prison des Minimes« i Bryssel sine undersøgelser væsentligt med det formaal for øje at udfinde, om der var videnskabelige sikre holdepunkter for at antage en sammenhæng mellem kriminalitet og mentale mangler. Samtidig var det hensigten at søge at opnaa et dybere kendskab til forbrydelsers aarsager og at undersøge, i hvilket omfang forebyggende arbejder og reformer i fangebehandlingen vilde være anbefalelsesværdige, alt tilskyndet af det foruroligt voksende antal af recidivister, der i Belgien ligesom i mange andre lande nærmede sig til at udgøre op imod 50 % af samtlige fanger.

Siden da og især efter verdenskrigen har lægetjenesten ved de belgiske fængsler gennemgaaet en vældig udvikling. I 1920 oprettedes en »service anthropologique pénitentiaire« af hvilken dr. Vervaeck blev leder, og i øjeblikket findes der i Belgien ved ikke mindre end 10 af landets fængsler et »antropologisk laboratorium«, for 9 af disses vedkommende med et tilhørende »annex psychiatrique«. Hvert laboratorium ledes af en psykiatrisk uddannet læge, der til sin hjælp har mindst en kontorist og en betjent, særlig uddannet til at foretage de antropologiske maalinger.

Samtlige domfældte recidivister, domfældte begyndere med en straf af mindst 3 maaneder, samt visse grupper af kriminelle, for hvis vedkommende internering er bestemt, underkastes en antropologisk undersøgelse, som har til maal, dels at efterspore eventuelle legemlige eller mentale mangler hos undersøgte, dels at muliggøre angivelsen af direktiver m. h. t. den individuelle behandling, samt endelig i paakrævede tilfælde foranledige undersøgte overførelse til særlig behandling i hospital eller fængsel.

Resultatet af undersøgelsen nedfældes i et særligt »dossier«, som med enkelte ændringer har været benyttet i sin nuværende form siden de antropologiske undersøgelser tog

deres begyndelse. Det drejer sig saaledes om et betydeligt dokument — der foreligger nu over 30.000 af disse — der har været grundlaget for de efterhaanden talrige arbejder, som er udgaaet fra »service anthr. pénitentiaire«, og der skal her kort gøres rede for dets hovedindhold.

»Dossier«et er paa 36 sider og omfatter for en stor del trykte skemaer til mere eller mindre fuldstændig udfyldning, alt efter tilfældets art, og til støtte for undersøgerens hukommelse.

De 7 første skemaer udfyldes af den ved laboratoriet ansatte kontormedhjælper ved hjælp af de foreliggende skriftlige oplysninger og gennem udspørgen af undersøgte.

Nr. 1 omfatter oplysninger af administrativ art, dels nødvendige til fastslaaen af identiteten, dels vedrørende de almindelige borgerlige forhold.

Nr. 2 giver fangens egen fremstilling af forbrydelsen samt de nærmere omstændigheder herved, nr. 3 en oversigt over hans eventuelle kriminelle fortid.

Nr. 4 og nr. 5, mellem hvilke der kun forekommer mig at være en vilkaarlig fastsat adskillelse, indeholder spørgsmaal til belysning af fangens saavel tidligere som seneste familiære forhold, bolig-, arbejdsforhold, forhold i skole, under opdragelse, under værnepligtsaftjeneste, hans sociale livsvaner etc.

Nr. 6 er viet arvelighedsforhold og nr. 7 undersøgtes livsløb i helbredsmæssig henseende, herunder stimulansmisbrug.

De følgende skemaers udfyldning er overladt til lægen, der ligeledes kontrollerer og resumerer de førstnævnte 7. Disse omfatter en undersøgelse af undersøgtes legemlige konstitutionstype, hans indresekretoriske kirtlers funktion, hans seksualliv, en fuldstændig legemlig lægeundersøgelse, en undersøgelse af nervesystemet samt endelig en psykologisk analyse.

De resterende skemaer, der ligeledes kontrolleres af lægen, udfyldes af den særlig uddannede betjent og giver oplysninger om sanseorganer, sensibilitet og om de forskellige

legemlige proportioner, alt konstateret ved hjælp af særlig dertil indrettede apparater og maaleinstrumenter.

Dossier'ets sidste sider indeholder endelig en sammenfatning af samtlige forudgaaende skemaer, hvorefter lægen som resultat af undersøgelsen fastslaar de antagelige overvejende årsager til forbrydelsen og angiver direktiver m. h. t. fangens individuelle behandling under straffe- eller internerings-tiden. Den saaledes tilvejebragte rapport gøres herefter til genstand for behandling i det ugentlige funktionærmøde i vedkommende fængsel, hvori lægen eller lægerne deltager.

Praktisk foretages disse undersøgelser, af hvilke der velvilligt er givet mig tilladelse til at overvære adskillige saavel i Bryssel, som i provinsens fængsler, paa en noget varierende maade som følge af de forskellige undersøgere og de ulige vilkaar, men forskellighederne er dog ikke større end, at en sammenlignende bearbejdelse af dossier'erne er forsvarlig.

I de laboratorier, der som knyttede til de større fængsler tjente til at undersøge de til disse endeligt afleverede fanger — i modsætning til de laboratorier til hvilke fanger sendtes til undersøgelse fra fængsler, der ikke var forsynede med laboratorier — havde lægerne den fordel, af hvilken de ogsaa benyttede sig, at kunne gentage deres samtaler med undersøgte særlig til verifikation af det udfundne f. s. v. angaar fangens psykologiske egenskaber, hvilken del, for de øvrige dossiers' vedkommende, udarbejdede som de var efter ca. 1 times samtale med undersøgte, vel maa siges at være af højst tvivlsom værdi. I enkelte laboratorier foretoges undersøgelsen med megen grundighed, idet man ogsaa her benyttede sig af retten til i hvert tilfælde at udsende spørgeskemaer til fangens tidligere omgivelser, hans familie, arbejdsgiver etc., ligesom man ihvertfald i et enkelt andet laboratorium lod derværende fængsels forsorgssekretær, »auxiliaire sociale«, aflægge besøg i det tidligere miljø for paa stedet at indhente oplysninger hos de vedkommende, dels til kontrol af fangens angivelser, dels for at faa kastet

nyt lys over tilfældet, en foranstaltning som forsikredes mig at blive foretaget med størst mulig diskretion, ligesom de nævnte spørgeskemaer til arbejdsgiver, skole etc. er mærkede med »strengt fortroligt«.

Fangerne selv underkastede sig i reglen den ret paagaende undersøgelse, hvorunder fangen jo bl. a. af h. t. den legemlige lægeundersøgelse maa afklæde sig og maa lade sig maale paa alle ledder og kanter, med villighed, og det maa indrømmes, at undersøgelsen som oftest foretoges med al mulig hensyntagen.

Som man vil have set af den foregaaende opregning af det antropologiske dossiers hovedindhold, fremskaffer dette oplysninger — og meget omfattende — om vedkommende fanges arvelighedsforhold og hans tidligere og seneste sociale leveomstændigheder. Hvordan det nu end nærmere hænger sammen, synes man efter alle hidtil indvundne erfaringer at maatte antage — og herom er sikkert nutidens kriminalister enige — at man i disse 2 grupper forhold i deres ugunstige sammensætninger kan finde aarsagerne til forbrydelser. Naar der derfor gennem de belgiske antropologiske undersøgelser, for et saa stort antal fangers vedkommende der som nævnt skal passere herigennem, foretages en indgaaende undersøgelse paa disse 2 punkter, gøres der et arbejde, der kan medvirke til gennem tiden at øge vort kendskab til forbrydelsernes aarsager, et kendskab som er uundværlig for et effektivt arbejde paa at begrænse kriminaliteten. For de sociale forholds vedkommende har undersøgelsen jo tillige i høj grad praktisk betydning.

Den indgaaende mentale og legemlige undersøgelse er nødvendig, fordi man kun herigennem har mulighed for at opspore de eventuelle, og erfaringsmæssigt ofte tilstedeværende, mentale og legemlige mangler, som billigvis maa fordre en særlig behandling, og er i virkeligheden kun et nødvendigt tillæg til nysnævnte undersøgelse af forbrydelsesaarsagerne, idet forbryderens personlighed ikke kan betragtes isoleret, men jo netop kun som et produkt af hans

medgivne egenskaber og de forskellige paavirkninger, der har indvirket herpaa i hans livsløb.

Hvad der falder en lægmand mest for brystet, er den del af den antropologiske undersøgelse, som omfatter de meget specielle maalinge og sanseprøver. En indvending gaaende ud paa, at den videnskabelige, for slet ikke at tale om den øjeblikkelige praktiske, betydning af at konstatere, om en forbryder har større »vingefang« end højde eller, om han kan skelne sødt fra surt, synes vanskelig at finde, er svær at afvise. Lignende indvending kunde maa- ske rejses overfor undersøgelse af konstitutionstype og den indre sekretion. Der er hertil at sige, at disse meget specielle undersøgelser ikke i den samlede undersøgelse spiller nogen større rolle, og at deres interesse paa grund af lægevidenskabens fremskridt maaske ikke er alt for fjern. Man kan ogsaa minde sig betydningen af den lejlighedsvis forekommende forbrydelsesaarsag som af Olof Kinberg be- tegnes »kroppslig missanpassning«.

Som hovedindtryk af disse antropologiske undersøgelser, som det paa grund af den i Belgien herskende store in- teresse blandt læger for kriminalitetens problemer og den tilstedeværende imponerende stab af psykiatere, der har specialiseret sig i disse spørgsmaal, har været muligt at indføre, kan jeg anføre:

Fra et videnskabeligt synspunkt som arbejde paa længere sigt paa at trænge ind i forbrydelsesaarsagerne maa under- søgelserne utvivlsomt betragtes som en landvinding.

Fra et praktisk synspunkt forekommer undersøgelserne væsentligt at have betydning ved at give gode muligheder for at opdage legemlige og mentale mangler hos de under- søgte, mens de til hjælp for et rationelt anstaltsarbejde synes mig mindre værdifulde. For den praktisk arbejdende fængselsmand vilde det være af stor betydning gennem fangens dossier at modtage en indgaaende psykologisk ana- lyse, og det er som antydning paa dette punkt, at dossier'erne kun yder en ringe bistand, ligesom lægens direktiver, der

uddrages af hans konklusion, i de fleste af det ikke ringe antal dossiers, jeg har studeret, maa siges, at være temmelig intetsigende. I min opfattelse paa dette punkt har flere af anstaltens ledere givet mig medhold. Meget vilde være vundet, hvis man gennem en yderligere forøgelse af laboratoriernes antal kunde give samtlige læger mulighed for, dels at foretage en grundigere undersøgelse f. s. v. angaar fangens psyke, dels personligt at deltage i behandlingen af den enkelte fange.

2. L'annex psychiatrique.

Foruden det antropologiske laboratorium findes indenfor den lægelige fængselsorganisme et andet fænomen, til hvilket det for at forstaa lovens regler er nødvendigt at have kendskab, nemlig de psykiatriske annekser, af hvilke de første skabtes i 1921, og hvoraf der nu er installeret et i hvert af følgende 9 fængsler: Forest i Bryssel, Antwerpen, Merxplas, Louvain, Charleroi, Liege, Namur, Gent og Mons.

Et psykiatrisk annex omfatter som regel en fællessal med 8 til 10 senge, et par enkeltværelser beregnede til urolige patienter, et værelse med 3 senge til patienter, som det af andre grunde er ønskeligt at holde afsondrede samt som oftest et lille værksted; en undtagelse herfra danner »l'annex psychiatrique de prison de Forest«, hvor overledelsen af »service anthropologique penitentiaire« er organiseret, som har plads til over 40 patienter. Det psykiatriske annex ledes af det antr. laboratoriums læge, der daglig foretager 1 à 2 stuegange, og patienterne er under stedsevarende observation af sygeplejeuddannet personale — med 3-skifte og 8 timers arbejdsdag — der i en dagbog indfører samtlige observationer gennem alle døgnets timer hver enkelt patient vedrørende.

Under opholdet her, som i reglen ikke strækker sig udover 6 uger, og som oftest er betydeligt kortere, bliver der foretaget prøver af urin, blod, spinalvædske ligesom ofte blodtryks- og bakteriologisk undersøgelse iværksættes.

Hovedparten af de indlagte bestaar af tiltalte og domfældte, de første indlagt paa begæring af dommer, anklagemyndighed, forsvarer eller privat læge eller endelig ogsaa af vedkommende varetægtsfængsels ledelse, i hvilket sidste tilfælde meddelelse herom uopholdelig tilstilles anklagemyndigheden, de sidste paa begæring af vedkommende fængsels ledelse.

Patienterne er for det meste sengeliggende, idet dog, om muligt, hver patient tilbringer mindst 1 time 2 gange daglig i fri luft; de arbejdsdygtige sættes til arbejde i haven eller i det tilhørende værksted. For de straffuldbyrdendes vedkommende gennemføres saa vidt muligt i klinikken det regime, der svarer til deres respektive straffekategori saaledes m. h. t. ernæringen, besøg, brevskrivning etc. I den hensigt at modvirke simulation ved ikke at gøre et ophold i det psykiatriske annex for tillokkende er en begunstigelse dog ubetinget banlyst herfra, nemlig: rygetilladelse.

Dr. Vervaeck nævner blandt de mange fordele, han tilskriver de psykiatriske klinikker ved fængslerne følgende:

a) muligheden af hurtigt at underrette anklagemyndigheder og retter om mistanken om mentale mangler hos tiltalte, saaledes at disse myndigheder kan foretage de deraf nødvendiggjorte skridt til anordning af observation,

b) de gunstige betingelser klinikkerne frembyder for at foretage observation,

c) muligheden for at holde tiltalte under varetægt trods indtrædende sygdomstilstand,

d) muligheden for straks at pleje fanger, der maatte blive mentalt syge og gennemføre behandlingen f. s. v. det drejer sig om forbigaaende kriser f. eks. kramper af forskellig art, fængselspsykose m. v.,

e) endvidere muligheden for gennem den grundige observation at afsløre simulanter samt endelig

f) muligheden for at erkende mentale mangler hos fangerne og foranledige disse overført til de respektive fængsler indrettede paa særbehandling (for epileptikere, debile, psykopater o. a.) som det belgiske fængselsvæsen raader over.

Dr. Vervaeck synes mig især at have ret f. s. v. angaar de gode betingelser for at observere, naar jeg tænker paa de vilkaar vore hjemlige embedslæger undertiden har til foretagelse af observation af varetægtsfanger hensiddende i de kommunale danske arresthuse og f. s. v. angaar de 2 sidste punkter, naar jeg tænker paa simulationer og andre vanskeligheder, jeg har oplevet hos danske fængselsfanger og paa den saare ringe brug der hidtil er gjort af den danske straffelovs § 17, 2 stk. 2 pkt. f. s. v. angaar dens adgang til overførelse af almindelige fængselsfanger til psykopatfængsel, i hvilke henseender et psykiatrisk annex vilde have gjort god nytte.

Kaster man et blik paa den belgiske statistik vedrørende de psykiatriske annexer, maa man erkende hvilken betydelig rolle disse har spillet og spiller alene m. h. t. erkendelse af sygelige tilstande hos fanger.

Til illustrering kan anføres følgende tal:

Fra i 3-aaret 1921—23 at have udgjort ialt 455 er indlæggelserne steget aar for aar til nu sidst i 1935 at udgøre 2172.

Fra det første annex oprettedes i 1921 til udgangen af 1935 er ialt 13.671 blevet indlagte og 13.501 blevet udskrevne. Forskellen udgør saaledes belæget den $\frac{1}{4}$ 1936.

Af de i aarene 1921 til 1930 i annexerne behandlede er 45,46 % efter opholdet her blevet tilbageførte til deres fængselsceller, 13,09 % er blevet løsladte eller som udlændinge udviste, medens resten eller 41,45 % er blevet anbragte i sindssygehospital eller i fængsler eller fængselsafdelinger indrettede til særbehandling. Af de sidstanførte tal vil det ses, at en ikke ubetydelig del af de undersøgte gennem observationen i det psykiatriske annex har opnaaet en lægelig behandling, som deres tilstand har kunnet gøre krav paa.

Naar der er dvælet noget udførligt ved de antropologiske laboratorier og de der foretagne undersøgelser og ved de psykiatriske annexer, er det ikke alene fordi disse indret-

ninger mere end noget andet er karakteristiske for det belgiske fængselssystem, men ogsaa fordi de derigennem udfundne resultater har været af afgørende betydning for fremkomsten af heromhandlede lov, f. s. v. angaar dens regler om abnorme. Gennem sine og sine medarbejders undersøgelser er dr. Vervaeck udfra det allerede i 1907 opstillede formaal naaet til den overbevisning, at sammenhængen mellem kriminalitet og mentale mangler maa erkendes endog i vidt omfang. Han udtaler, at af de i de belgiske fængsler værende domfældte maa i det mindste $\frac{3}{5}$ anses for »anormaux à divers degrés« og tilføjer, at hvis man alene betragter recidivisterne, maa man fastslaa, at de iblandt dem som kan betegnes som »normaux de corps et d'esprit« udgør højst 10 à 15 0/0. Disse dr. Vervaecks resultater har utvivlsomt virket medbestemmende baade paa forfatterne og giverne af la loi d. d. s.

3. Lovens kapitler 1 til 4.

Lovens regler om abnorme kan sammenfattes i 3 hovedpunkter. De indfører

1°) en adgang til at iværksætte observation af mentalt suspekte sigtede,

2°) en adgang til at beslutte internering af mentalt defekte sigtede samt

3°) et særligt organ til at iværksætte denne beslutning og til at træffe bestemmelse om interneringens ophor.

a) Begrebet »les anormaux«.

Hvilke mennesker omfatter nu de i det foregaaende ofte anvendte ord »les anormaux«? Herpaa giver lovens § 1 svar. Den lyder: »Lorsqu'il existe des raisons de croire que l'inculpé (sigtede) est en état de démence, ou dans un état grave de déséquilibre mental ou de débilité mentale le rendant incapable du contrôle de ses actions«

»En état de démence« omfatter alle de forskellige former af egentlig sindssygdom, »un état grave de déséquilibre

(uligevægtighed) mentale« omfatter efter dr. Vervaeck foruden de egentlige psykopater: degenererede, uligevægtige af enhver slags, hysterikere, epileptikere, neurastenikere o. fl., og endelig »un état grave de débilité mentale« omfatter aandssvage i højere grad.

Den første og sidste gruppe udgøres saaledes af de samme mennesker, paa hvilke den danske straffelovs § 16 lægger sigte, den mellemste gruppe svarer i det store og hele til de mennesker, som omhandles af den danske straffelovs § 17. Efter begge love kræves for disse sidstes vedkommede, at det drejer sig om tilstande af varigere karakter.

En forskel mellem den danske straffelov og den belgiske lov etableres dog gennem dennes sidste ord saavel i § 1 som i § 7: »est en état«. Trods den danske straffelov § 16's udtryk »er utilregnelige« maa dette, efter hvad senere lovens § 71 viser, skulde forstaas i lighed med lovens § 17, saaledes at der for anvendelsen maa kræves, at vedkommende tilstand har været tilstede i gerningsøjeblikket jvf. Oluf H. Krabbes kommentarer anden udgave s. 80. Anderledes efter den belgiske lov, hvor man udelukkende har for øje vedkommendes mentale tilstand paa tidspunktet for sigtelsen. Efter belgisk ret frifindes en person, der var sindssyg ved handlingens foretagelse, men under sagen er blevet rask efter den almindelige hjemmel i code pénals tidligere nævnte § 71, som er forblevet i kraft.

For sindssyges vedkommende har dansk og belgisk rets regler trods deres forskellighed i formuleringen, og selvom den danske straffelovs § 71 byder en teoretisk mulighed for idømmelsen af straf, formentlig ganske samme praktiske virkning. For de 2 øvrige gruppers vedkommende vil forskellighederne formentlig paa grund af mentalitetsmanglernes varige natur aldrig faa praktisk betydning.

Tilføjelsen »le rendant incapable du contrôle de ses actions«, som refererer sig til de 2 sidste nævnte grupper, blev indsat af forsigtighedsgrunde under parlamentsforhandlingerne og har været genstand for kritik saavel fra lægeligt

som juridisk hold. Det er saaledes hævdet, at saafremt tilføjelsen er sket blot for at uddybe ordet »grave« er den unyttig, og dersom den er sket for at indføre en begrænsning er den farlig, idet en person, der er ude af stand til at kontrollere sine handlinger i virkeligheden maatte ligestilles med en sindssyg, og de grupper mennesker, som loven netop vilde have taget med, vilde falde udenfor dens omraade. Denne uheldige formulering, som vi i §§ 16 og 17, i den danske straffelov, dog bortset fra forstnævnte §§ »utilregnelige«, lykkeligvis har undgaaet at skabe parallel til, volder vanskeligheder for den psykiatriske specialist, som dog i praksis har vist at have forstaaet, hvad man vilde af ham, nemlig have erklærede egnede til behandling efter loven samtlige sigtede, hvis »ansvarlighed« blot kunde siges at være »alvorligt indskrænket« og for domstolene, herunder især for nævningeretten, hvor, som det siden skal vises, loven saa godt som er forblevet et dødt bogstav. Den giver yderligere næring til mistillid i den offentlige mening og ikke mindst ulemper ved selve interneringens udførelse. Internerede ankommer til anstalten, som særlig skal arbejde paa at opbygge hans vilje med en undskyldende henvisning til plakaten paa sit bryst: »uden kontrol over sine handlinger«. Hvorfor overhovedet udstede en officiel uansvarlighedserklæring? Nødvendigheden af at benytte ord berørende dette filosofiske uløste problem i regler, der skal bestemme, hvor forskellige iøvrigt nærmere bestemte grupper lovovertrædere bør anbringes, til hvilken anbringelse der dog ikke tvivles om, at samfundet maa have ret, forekommer mig ikke indlysende.

b. Observation.

Lovens § 1 fortsætter: »les juridictions d'instruction et de jugement peuvent, dans les cas où la loi autorise la détention préventive, le placer en observation dans l'annex psychiatrique d'un centre pénitentiaire en ordonnant, s'il y échet, l'exécution immédiate de cette décision«.

Her gives en ret for dommeren, ogsaa undersøgelsesdommeren, til i de tilfælde, hvor loven giver adgang til fængsling at indlægge en sigtet, der befinder sig i en af de ovenfor nævnte tilstande, til observation i et af de ovenfor beskrevne psykiatriske annexer, hvilken indlæggelse i paakrævet tilfælde kan forlanges iværksat straks.

Fængsling kan ifølge belgisk ret besluttes: 1. naar den begaaede handling kan medføre »emprisonnement correctionnel« i mindst 3 maaneder eller alvorligere straf (d. v. s. »détention«, »réclusion«, »travaux forcés« eller »peine de mort«); 2. naar vedkommende har bopæl i Belgien kun under særlige omstændigheder, naar det kræves a. h. t. den offentlige sikkerhed, medmindre handlingen kan medføre »travaux forcés« i 15 til 20 aar eller alvorligere straf, i hvilke tilfælde fængsling skal besluttes.

Retten hidtidige beføjelse til at indlægge en sigtet til observation i anden klinik end det psykiatriske annex bestaar vedvarende, ligesom retten er frit stillet i valget af læge; vælges en anden end lederen af det vedk. psykiatriske annex har han fri adgang til at anordne observationens nærmere detailler her og til alt her indsamlet observationsmateriale.

I Lovens § 2 bestemmes, at der til de heromhandlede observationer maa kræves begæring — skriftlig og motiveret — fra anklagemyndigheden, sigtede eller forsvarer, mens retten ex officio ikke kan anordne disse.

Den nærmere processuelle fremgangsmaade ved fremsættelsen af begæringen — hvilket kan ske paa ethvert trin af sagen — reguleres ved § 3, som bl. a. fastsætter en 3-dages frist for behandlingen af begæringen, hvilken forsigtighedsgaranti er blevet kritiseret fra lægelig side, men hvilken vanskelighed i praksis overvindes ved direkte indlæggelse i det psykiatriske annex i paatrængende tilfælde paa anmodning af vedkommende varetægtsfængsels leder.

Det bestemmes endvidere i denne §, at sigtede altid kan konsultere en selvvalgt læge.

§ 4 indeholder regler om appel og § 5 den regel, at sigtede kan begære offentlig behandling af observationsbegæringen med de almindelige, her grundlovmæssige, fastsatte indskrænkninger vedrørende orden og sædelighed.

Varigheden af observationsopholdet er ifølge § 6 højst 1 maaned. Denne frist kan imidlertid forlænges ved bestemmelse af vedkommende ret med 1 maaned ad gangen indtil et endeligt maximum af 6 maaneder.

c. Internering.

Vi vender os nu til det andet fornævnte hovedpunkt: interneringen, lovens kap. 2. Herom bestemmer § 7: »Les juridictions d'instruction, à moins qu'il ne s'agisse d'un crime ou d'un délit politiques ou de presse, et les juridictions de jugement peuvent ordonner l'internement immédiat, dans un des établissements spéciaux déterminés et organisés par le gouvernement, de l'inculpé qui a commis un fait qualifié crime ou délit et qui est dans un des états prévus à l'article 1er.

La décision indique la durée de l'internement, qui est de cinq, dix ou quinze années suivant les distinctions établies à l'article 19.«

Som det vil ses er undersøgelsesretterne kompetente til at beslutte internering, medmindre det drejer sig om en politisk- eller presseforbrydelse, i hvilke tilfælde kun de dømmende retter har kompetence.

I alle tilfælde er det en forudsætning for bestemmelse om internering, at det anses for bevist, at sigtede »har begaaet« en forbrydelse af en vis grovhed, og at han befinder sig i en af de tidligere nævnte mentale tilstande, der ligeledes giver adgang til observationsindlæggelsen.

Internering kan efter loven ikke gives betingelsesvist, ej heller kan beslutning om internering gøres virkningsløs ved benaadning.

De antydede anstalter bestemte til interneringens fuldbyrdelse og varigheden af interneringen skal der siden vendes tilbage til.

I lighed med reglerne i kap. 1 reguleres her adgangen til appel og til at forlange offentlig behandling (§§ 8 og 9). I § 10 er de spørgsmaal, der i tilfælde af nævningebehandling af disse sager bliver at forelægge nævningerne, formulerede, og nærmere regler fastsat for en saadan behandling.

I §§ 11 og 12 er endelig givet regler om sagsomkostninger (frais), tilbagelevering (restitutions), den privatretlige side af sagen og konfiskation, ligesom det er angivet, hvad der skal foretages med en person, for hvis vedkommende internering er bestemt, hvorom siges, at han skal anbringes foreløbigt i et psykiatrisk annex.

Under forhandlingerne i parlamentet blev det foreslaet at medtage spørgsmaalet om skadeserstatning til forurettede gennem en tilføjelse til § 11, stk. 1 lydende saaledes »et aux dommages-intérêts«. Til begrundelse heraf blev bl. a. fremført, at staten ikke burde staa bedre end den private. Imidlertid blev spørgsmaalet først genstand for endelig behandling i parlamentet paa et senere tidspunkt og reglen vedtaget i en speciel lov af 16/4 1935, hvorefter nu dommeren kan idømme en abnorm erstatning til skadelidte alt efter omstændighederne, hvilken lov siden har fundet anvendelse i praksis. Det synes rimeligt, i tilfælde hvor et erstatningskrav maatte have nogen værdi, at give den forurettede en let adgang til at faa et saadant fastslaaet. Mulig har varetagelsen af saadanne krav ogsaa en videregaaende betydning saaledes efter Hans von Hentig, der i »Die Strafe« skriver følgende: »Jeg ser i en omsorgsfuld behandling af godtgørelsesspørgsmaalet det eneste virksomme middel til beroligelse af gengældelsestrangen, som ellers atter og atter vil gribe forstyrrende ind i en planmæssig strafpolitik«. Ikke mindst paa baggrund af den modstand der her i Belgien er blevet opbudt mod loven om socialt forsvar, og som man gang paa gang stilles overfor i tidsskrifter, i presse og under samtaler med folk fra de forskellige samfundslag, virker tanken om et effektivt middel opmuntrende. Paa den anden side forekommer berettigelsen af staternes tra-

ditionelle krav paa at faa sagsomkostninger erstattet ikke indlysende. I hvertfald kan dette krav i enkelte tilfælde virke stødende.*)

d. Det særlige organ til at træffe nærmere beslutning om interneringen. Lovens kap. 3.

Ved § 13 indføres i Belgien, ligesom det i Danmark skete ved indførelsen af fængselsnævnet, et helt nyt organ til at træffe bestemmelser vedrørende fuldbyrdelsen af forholdsregler overfor forbrydere. Forskellighederne mellem disse 2 organer er adskillige. Foruden i sammensætning, udnævnelse af medlemmer og varigheden af disses mandat gør disse sig særlig gældende paa følgende punkter: Det danske fængselsnævn er et for hele landet fælles organ, det danske fængselsnævns betydelige videre virkefelt, idet dets kompetence omfatter ogsaa andre grupper lovovertrædere end de mentalt defekte, mens netop m. h. t. disse dets beføjelser er mindre end det belgiske organs og kun omfatter en mindre del af disse lovovertrædere samt endelig i den praktiske arbejdsform.

Efter den belgiske lovs § 13 bestaar »les commissions«, som er oprettet i tilknytning til hvert psykiatrisk annex hver af en dommer, fungerende eller afgaaet, en sagfører og 1 af det psykiatriske anneks' læger. »La commission« afgør i hvilken anstalt, den til internering bestemte skal

*) Jeg tænker herved særlig paa et tilfælde, hvor jeg som foged i en dansk retskreds har maattet indlede udpantningsforretning mod en brandstifter, efter dom interneret i sindssygehospital, for et betydeligt beløb sagsomkostninger, han efter samme dom var tilpligtet at betale, hvilket beløb vedkommendes hustru for at undgaa en tvangsfuldsbyrdelse maatte fremskaffe gennem laan, efter først at være blevet berøvet sit hjem, som Manden havde brændt af og derefter sin mand, der som sindssyg blev indlagt paa hospital. Da vedkommende var frifundet efter straffelovens § 16 synes saavel domstolens som administrationens — ansøgning om fritagelse blev forfulgt til sidste instans — fortolkning af retsplejelovens § 1010 i høj grad omtvistelig.

anbringes, en eventuel overflytning til anden anstalt samt tager bestemmelse om løsladelse paa prøve eller endelig løsladelse, § 14. Begæring om overflytning eller løsladelse kan fremsættes af statsadvokaten eller internerede, af hvilke sidstnævnte i tilfælde af afslag først maa fremsætte ny begæring efter 6 maaneders forløb, § 18.

Kommissionernes forhandlinger, af hvilke der straks under 4. skal gives en beskrivelse, foregaar mundtligt for lukkede døre; under disse møder høres saavel vedkommende statsadvokat, vedkommende anstalts direktor, den internerede selv som hans sagfører, ligesom forsorgsforeningerne (les comités de patronage) har ret til at lade sig repræsentere, §§ 17, 16. Saavel kommissionen som internerede kan efter § 15 konsultere en hvilkensomhelst læge.

e) Varigheden af interneringen og de interneredes løsladelse, lovens kap. 4.

Trods det at la loi d. d. s. i sin § 19 bestemmer, at varigheden af interneringen skal fastsættes til 5, 10 og 15 aar, alt efter alvorligheden af den straf, handlingen kunde have medført, maa det erkendes, at det i virkeligheden drejer sig om en forholdsregel af ganske ubestemt varighed. Paa den ene side bestemmer § 20, at naar interneredes mentale tilstand er forbedret saa vidt, at der er anledning til at tro, at han ikke mere repræsenterer »un danger social« — kriteriet er saaledes det samme som den italienske positivistiske skoles — skal »la commission« beslutte hans løsladelse. Internerede vil saaledes til enhver tid, uanset den for hans vedkommende fastsatte interneringstermin, kunne løslades. Paa den anden side bestemmer § 22, at i tilfælde af, at løsladelse ikke er besluttet af kommissionen, har statsadvokaten ret til inden udløbet af den fastsatte frist at forelægge spørgsmaalet om interneringens forlængelse for den ret, der har besluttet interneringen. Retten kan efter at have raadspurgt især det psykiatriske anneks' ledende læge og direktøren for interneringsanstalten beslutte internering for en ny af de

nævnte frister, og det tilføjes derefter saa kort: »forkængelsen kan fornyes paa samme maade«. Internerede vil saaledes kunne holdes tilbage i ubegrænset tid.

De fiktive frister paa 5, 10 og 15 aar, som ogsaa er blevet kritiseret af belgiske jurister, maa vel antages at skyldes en hensyntagen til skyldtanken, der kræver forholdsmæssighed imellem forbrydelse og reaktion; omend en hensyntagen — man kunde maaske sige mere — for et syns skyld.

Af lovens 4 første kapitler omhandlende abnorme staar tilbage at omtale § 21 og den vigtige § 23. § 21 bestemmer om løsladelse paa prøve, at denne sker paa betingelse af, at vedkommende mindst et aar underkaster sig psykiatrisk tilsyn. Hvis den prøveløsladte ikke mere frembyder tegn paa mentale mangler, gaar hans løsladelse over til at blive endelig. Hvis han derimod, som loven siger det, ikke regelmæssigt underkaster sig det lægelige tilsyn, bliver han paa begæring af statsadvokaten, i hvis embedsomraade han befinder sig, genindlagt i det psykiatriske anneks, hvor han tidligere har været interneret, hvorefter kommissionen paa sædvanlig maade tager bestemmelse om hans skæbne.

I § 23 gives der justitsministeren ret til i overensstemmelse med vedk. kommission at lade anbringe i en af de i loven omhandlede interneringsanstalter en domfældt, for »crime« eller »délit«, som under strafudstaaelsen erkendes at være i en af de i lovens § 1 nævnte mentale tilstande. Efter straffetidens udløb kan vedkommende paa begæring af anklagemyndigheden blive tilbageholdt i anstalten efter lovens tidligere beskrevne regler i §§ 7, 19 og 22 i de tidsrum, som disse bestemmer, altsaa eventuelt ubegrænset, dog med et fradrag heri af den allerede udstaaede straf eller internering.

Som det vil ses kender loven ikke i noget tilfælde psykopatbehandling med navn af straf og med tidsbestemte ophold, men de fuldbyrdende myndigheder har i alle tilfælde fri hænder og kan indenfor de grænser, som sættes af

maximumsfristerne skønne over det mest hensigtsmæssige tidspunkt for løsladelse, og bortset fra § 23s tilfælde vil en særbehandling blive paabegyndt ufortøvet; nogen sammenkædning af almindelig straf og særbehandling af mentalt defekte lovovertrædere, som den kendes i Holland, findes ikke i Belgien. Noget andet er, at udenfor heromhandlede lovs omraade er der ad administrativ vej indrettet et sær-fængsel, tidligere i Gent nu i et helt nyopført fængsel i Audenarde, for fanger, der ikke taaler behandlingen i celle, som den endnu er almindeligst i de belgiske fængsler, iblandt hvilke jo en del vil kunne anbringes under kategorien: psykopater.

4. »La commission« i praksis.

Som nævnt arbejder kommissionen gennem mundtlige forhandlinger. Moderne, som det velvilligt er blevet mig tilladt at overvære flere af, finder sted enten ved vedkommende psykiatriske annex, til hvilket da de internerede, hvis sager skal behandles, sendes, eller i interneringsanstalten.

Foruden selve kommissionens medlemmer: den præsiderende dommer, sagføreren og en af det psykiatriske anneks' læger samt en sekretær er i reglen til stede: vedkommende statsadvokat, vedkommende fængsels leder, det psykiatriske anneks' eventuelle øvrige læger — eller i tilfælde af at mødet afholdes paa en interneringsanstalt dennes læger — og sidst, men ikke mindst repræsentanterne for de forskellige forsorgsinstitutioner, »les comités de patronage« og »les offices de réadaptation sociale«. Repræsentanterne for disse institutioner, hvem den sociale del af tilsynet i tilfælde af en prøveløsladelse har været overladt, aflægger rapporter om dettes forløb og udtaler sig om deres syn paa sagen, ligesom de, hvor det drejer sig om forestaaende prøveløsladelser, udtaler sig om mulighederne for at paatage sig et tilsyn.

De internerede selv møder frem for kommissionen og

taler deres sag, ofte ledsaget af deres forsvarer, i hvilke tilfælde forhandlingerne undertiden kan minde om en proces, idet dog statsadvokaten i reglen synes at være gennemtrængt af ønsket om blot at opnaa den samfundsmæssigt set mest gunstige løsning og ikke blot arbejder paa for enhver pris at faa interneringen fortsat eller foranstaltet paany.

Endvidere hører kommissionen lejlighedsvis den interneredes paarørende for at faa dybere indblik i de vilkaar, hvorunder en prøveløsladt maatte være strandet, eller under hvilke han eventuelt paatænkes anbragt.

I hvert møde, som strækker sig over nogle eftermiddagstimer, behandles gerne en snes tilfælde, og afgørelserne gaar alt efter disses art ud paa: fortsat internering, overførelse til anden anstalt, prøveløsladelse, tilladelse til trods vilkaarsovertrædelse at forblive under prøveløsladelse, genindsættelse m. v. Karakteristisk for behandlingsformen er dens aabenhed. Ved for internerede ugunstige afgørelser lægges der overfor denne ingenlunde skjul paa grundene hertil, og gennem deltagelsen af de forskellige forsorgsarbejdere ligesom ved sagførerens medlemsskab og de forskellige forsvareres medvirken er der til en vis grad taget hensyn til den offentlige mening, og offentligheden søges gjort interesseret i arbejdet, som lægges klart for disse dens repræsentanter.

Ved at lade de internerede fremstille sig personligt opnaas, at kommissionens medlemmer faar ihvertfald et vist indtryk af det menneske, hvis skæbne de skal afgøre, og i tilfælde af brud paa prøveløsladelsesvilkaarene har formanden lejlighed til personligt at formane og alvorligt advare vedkommende.

Selve udøvelsen af det sociale tilsyn sker paa 2 maader. Dels skal prøveløsladte med regelmæssige mellemrum præsentere sig paa vedkommende forsorgskontor, ved hvilken ordning der forekommer mig at klæbe den mangel, at de forskellige klienter faar lejlighed til i venteværelset at stifte bekendtskab med hinanden, dels aflægger forsorgskontorets inspektør besøg hos de forskellige klienter i deres bolig

eller eventuelt paa deres arbejdsplads. Ved denne sidste ordning, som jeg gennem deltagelsen i talrige tilsynsture i Bryssel for dette distrikts vedkommende har set paa nært hold, synes mig at være den ulempe, at den løsladte som tilsynsførende faar en mand, som forud kun har papirmæssigt kendskab til ham og hans forhold, og med hvem han ingen forbindelse har haft i sin indespærringstid.

5. »Les établissements de défense sociale«.

De til løsning af de ved loven stillede opgaver bestemte anstalter er tildelte den nye benævnelse »les établissements de défense sociale«.

Der findes for abnormes vedkommende 3 saadanne: 1 for mænd i Tournai og 2 for kvinder henholdsvis i Mons og i en afdeling af »prison de Forest« i Bryssel.

Tournai. Mens i tidsrummet fra lovens ikrafttræden den $\frac{1}{1}$ 1931 til den $\frac{1}{1}$ 1936 de mentalt defekte mandlige lovovertrædere har været anbragte i forskellige af de til raadighed staaende anstalter — saaledes har der bl. a. været indrettet en afdeling for aandssvage i centralfængslet i Gent, hvilket fængsel netop i aar er blevet nedlagt efter saa godt som bestandig gennem sin 160-aarige levetid at have været forsøgsstedet for reformer i fangebehandlingen, en afdeling for psykopater i den store iøvrigt væsentlig betlere og løsgængere husende anstalt i Merxplas og en afdeling for sindssyge i sindssygehospitalet i Tournai — er efter nævnte dato samtlige mandlige abnorme samlede i sidstnævnte anstalt, som saaledes udelukkende er blevet et »établissement de défense sociale«, og lovens vigtigste praktiske arbejdsplads.

Anstalten her er opført for ca. 60 aar siden som almindeligt sindssygehospital. Den bestaar af et stort bygningskompleks omfattende foruden portbygninger og administrationsbygning 14 forskellige ved korridorer forbundne afdelinger. I selve komplekset rummes desuden et skræder- og et skomagerværksted, køkken, badeanstalt, sygehus og kirke. Udenfor komplekset findes endelig: 1 sikkerheds-

afdeling, 1 bogbinderværksted, 1 tæppevæveri, et værksted til fremstilling af legetøj og flettearbejder, 1 snedkeri, 1 smedje og vaskeri.

Anstalten huser ca. 800 patienter, til hvis pasning der findes 5 psykiatrisk uddannede læger, hvoraf 1 er anstaltens direktor. Lægerne maa i vid udstrækning vie deres tid til administrativt arbejde, til hvis udførelse de kun har faatalligt personale; der findes ikke yderligere overordnede funktionærer saaledes ingen lærere, og plejepersonalet er kun delvist sygeplejeuddannet. Under saadanne omstændigheder er det selvsagt, at den praktiske gennemførelse af en individuel behandling støder paa store vanskeligheder.

En patients ophold former sig nærmere: Straks efter sin ankomst til anstalten anbringes han i en observationsafdeling, hvor han holdes sengeliggende i ca. 3 dage. Nogen mere indgaaende observation foretages ikke, da samtlige efter loven behandlede tidligere har været underkastet en saadan som oftest i et af de tidligere omtalte psykiatriske annekser. Formaalet med anbringelsen i observationsafdelingen er særligt at udfinde, i hvilken af anstaltens afdelinger han bør anbringes. Fordelingen paa disse foretages ud fra hensyn til arbejdsduelighed i forbindelse med alder og omgængelighed og er til en vis grad bestemt af diagnosen.

Der findes saaledes afdelinger for gamle sindssyge, der ude af stand til at arbejde for en stor del tilbringer ogsaa deres dag i sengen, afdelinger for gamle aandssvage, der sidder hen uden at kunne arbejde, afdelinger for rolige aandssvage og psykopater, som om dagen arbejder i de forskellige værksteder, afdelinger for lignende patienter, som er beskæftiget med papirarbejde i selve afdelingen, en afdeling for patienter fra de forskellige kategorier, der om dagen arbejder i det til anstalten hørende landbrug etc.

2 afdelinger nr. 14 og 15 adskiller sig fra de øvrige ved at være beregnede til vanskelige patienter fra de forskellige sygdomsgrupper.

I de 13 øvrige afdelinger er indretningen beregnet paa fællesskab. Der findes i samtlige af disse fælles sovesal,

fælles spisestue og fælles opholdsrum, dette sidste lejlighedsvis benyttet som arbejdssted.

Regimet er overalt her forholdsvis mildt. Ud fra hovedsynspunktet for behandlingen: at de indespærrede er syge, er adgangen til læsning, brevveksling, modtagelse af besøg ret fri og reguleres for hvert enkelt tilfælde. Talen er overalt, hvor fællesskab raader, fri, rygning er tilladt, og patienterne har fri adgang til at benytte deres arbejdsfortjeneste. De uarbejdsdygtige tillægges en mindre sum maanedligt.

Til hver afdeling hører en temmelig stor have. Patienterne har adgang til at spille fodbold paa den til anstalten hørende bane. Til adspredelse iøvrigt virker særlig det af patienterne dannede orkester samt de ved juletid af patienterne opførte komedier.

I afdelingerne 14 og 15 adskiller regimet sig betydeligt fra her skitserede. Den sidste rummes som nævnt i en særlig bygning beliggende adskilt fra det samlede kompleks og benævnt »pavillon de surété«. Paa tidspunktet for mit besøg var her samlet 61 af de farligste patienter, for hvis vedkommende det overvejende hensyn var: for ingen pris undvigelse. Dette tilstræbtes opnaaet dels gennem den sikringsmæssige indretning, dels gennem et nøje opsyn. Cellerne, som var beregnede til 1 patient, 3—4 eller undertiden 2 patienter, var i flere tilfælde forsynede med dobbeltdør, og i enkelte tilfælde var adgangen til cellens højsiddende vindue spærret af en tremmevæg. Nogle af patienterne var sengeliggende, andre var oppe, af disse igen en del uden arbejde, mens de øvrige var beskæftigede med at falske papir. Regimet var absolut cellulært. Patienterne sov, spiste, arbejdede, holdt fritid alt i celle; opholdet her afbrødes blot 2 gange dagligt af 1 times gaardtur. Sikkerhedsafdelingen var omgivet af en høj ringmur.

14. afdeling var bestemt for patienter, som uden at høre til den vanskeligste gruppe dog var uegnede til anbringelse i en af de ordinære afdelinger.

I forbindelse med en af disse sidste var indrettet en række enkeltværelser til seksuelt perverse patienter.

Afdelingen for legemligt syge, herunder tuberkulose, var lys og venlig.

For behandlingen i anstalten fandtes ingen reglementariske bestemmelser.

Af de paa tidspunktet for mit besøg tilstedeværende ca. 800 patienter tilhorte størstedelen ca. 300 kategorien psykopater, mens ca. 250 var sindssyge og ca. 250 aandssvage. I værkstederne og ved udendørs arbejde var beskæftigede ca. 285, ved arbejde med papir ca. 185, mens resten, bortset fra de, der varetog husgerningen, var uden arbejde.

Paa grund af de kun begrænsede muligheder, psykiatrien endnu indebærer, for i lighed med andre grene af lægekunsten at helbrede sine patienter, faar i en anstalt som den her beskrevne den blotte indespærring af de kriminelle, deres udtagelse af det almindelige samfundsliv, let mere betoning end man kunde ønske det, ligesom man ved at samle et lands mentalt defekte lovovertrædere i een anstalt uvilkaarligt synes at fjerne behandlingen noget mere fra en rent hospitalsmæssig end tilfældet er i anstalter, hvor mentalt defekte lovovertrædere anbringes mellem ikke-kriminelle patienter.

Mons. I en afdeling af det almindelige statslige sindssygehospital i Mons, med plads til ca. 600 kvindelige patienter, huses de kvindelige, sindssyge lovovertrædere, overfor hvem loven om socialt forsvar har været benyttet, saaledes at de enten straks er interneret under sagen eller siden overført efter lovens tidligere omtalte § 23.

Afdelingen, der ledes af hospitalets overlæge, rummede paa tiden for mit besøg i midten af januar 1936: 51 patienter; den er indrettet og drevet ganske som de øvrige afdelinger. Circa halvdelen af patienterne var oppe og arbejdede sammen i et stort opholdsrum, mest med syning, den øvrige halvdel bestod af daarligere, der var sengeliggende mest i eneværelser; 4 af disse, de uroligste laa i konstant vandbad.

Særligt for de sindssyge vil de for opholdet fastsatte

frister af 5, 10 og 15 aar antagelig forblive teoretiske, og der er iøvrigt ønske om at udtage disse lovovertrædere af loven, saaledes at indlæggelse, som tidligere, skulde kunne ske blot paa anklagemyndighedens foranstaltning, dog med samtidig indførelse af en garanti mod for tidlig udskrivning.

Forest. I »*prison de Forest*« i Bryssel findes endelig det 3. »*etablissement de défense sociale*« for abnorme. Det er indrettet i en del af en af dette fængsels kvindefloje med plads til 22 kvindelige psykopater og aandssvage. Ledelsen heraf er hos fængslets direktør, men den daglige behandling foretages af en kvindelig psykiater og af 2 katolske søstre, som ogsaa giver undervisning i de almindelige skolefag og i husholdningsvæsen.

Belæget er gennemgaaende 15—20 patienter. Disse deles i 3 grupper. Den første omfatter de nyankomne samt de, der af disciplinære grunde ønskes holdt isolerede. I de 2 andre raader fællesskabet, og overgangen fra den ene til den anden er afhængig af patienternes fremskridt, saaledes at der til en hvis grad er tale om en progression. Under arbejdet, som væsentlig bestaar i syning, er patienterne fra disse 2 grupper dog sammen i en fælles arbejdsal.

Patienterne, med undtagelse af gruppe 1's, har tilladelse til at udstyre deres værelser efter deres personlige smag; de opholder sig daglig mindst 2 gange 1 time i fri luft i den til afdelingen hørende have.

Omkring midten af februar 1936 var patienternes antal kun 10, som alle behandlede i de 2 fællesskabsgrupper.

6. Resultaterne af lovens regler om abnorme efter de første 5 aars virke.

Statistikken over disse reglers anvendelse gennem de første 5 aar, d. v. s. fra d. 1/1 1931 til d. 31/12 1935, giver adskillige interessante oplysninger.

Først om det betydelige antal lovovertrædere, overfor hvem loven har været brugt, nemlig ialt 1637.

Tilgangen fordeler sig paa de forskellige aar som følger:

	md.	kv.	ialt
1931....	313	41	354
1932....	271	46	317
1933....	319	22	341
1934....	293	34	327
1935....	275	23	298
Ialt	1471	166	1637

Grunden til, at antallet, som det ses, er i aftagende, vil dr. Ver-
væck finde i den omstændighed, at allerede et saa stort antal
abnorme med skadegørende tendenser er under internering.

Interneringsterminen har været i

74,82 ^{0/0}	af tilf.	5 aar
22,92 ^{0/0}	» »	10 »
2,26 ^{0/0}	» »	15 »

M. h. t. den processuelle behandlingsmaade er særlig at
bemærke, at kun 9 af de 1637 sager behandledes under
medvirken af nævninger. Appel fandt sted i omkring 13^{0/0}
af samtlige tilfælde.

Af de 1637 efter loven behandlede personer har kun 1439
været internerede, idet kommissionerne i 198 tilfælde har
anset en saadan anbringelse for upaakrævet.

Den følgende tavle over de forskellige begaaede forbrydelser
angaar kun de 1439 internerede:

<i>mod person:</i>	md.	kv.	ialt	^{0/0}
drab.....	127	25	152	10,56
barne- og fosterdrab.....	1	17	18	1,24
voldsdelikter iøvrigt.....	182	31	213	14,81
Ialt	310	73	383	26,61
<i>mod sædeligheden:</i>				
voldtægt.....	67	—	67	4,65
blufærdighedskrænkelse...	239	7	246	17,09
andre sædelighedsforbr....	180	11	191	13,27
Ialt	486	18	504	35,01

<i>mod ejendom:</i>	md.	kv.	ialt	%
brandstiftelse	42	4	46	3,20
tyveri, bedrageri m. v.	431	45	476	33,08
andre delikter	25	5	30	2,10
	Ialt 498	54	552	38,38
	alt ialt 1294	145	1439	100,00

De ovenstaaende tal viser, at kriminaliteten hos de abnorme meget ofte giver sig udslag i forbrydelser mod person og mod sædelighed. Ikke mindst procenten 10,56 for drab er slaaende. Procenten for brandstiftelse 3,20 er forholdsvis stor, hvilket især kan tilskrives de aandsvage forbrydere.

Den antydede forskel mellem »almindelige« og »abnorme« forbryderes mentalitet fremgaar klart af efterfølgende skema, omend udarbejdet paa grundlag af forskellige aar:

	alm. domfældte i 1930	abnorme 1931 til 1935
drab, barne- og foster-		
drab	53 eller 0,30%	170 eller 11,80%
andre voldsdelikter	8144 » 45,60%	213 » 14,81%
sædelighedsforbr.	1501 » 8,40%	504 » 35,01%
ejendomsforbr.	8182 » 45,70%	522 » 36,28%
andre delikter		30 » 2,10%
	Ialt 17880 » 100%	1439 » 100%

Herefter skulde procenten for drabs-, barnedrabs- og fosterdrabsforbrydelser være 40 gange saa stor hos de mentalt defekte, som hos forbrydere ikke erkendte som saadanne og procenten for sædelighedsforbrydelser i deres helhed næsten 4 gange saa stor.

Kriminaliteten fordeler sig paa de 3 kategorier abnorme paa følgende maade:

	sinds- syge	psyko- pater	aands- svage	ialt
drab.....	54	72	26	152
barne-fosterdrab.....	7	4	7	18
voldsdelikter.....	76	101	36	213
sædelighedsforbr.....	78	173	253	504
ejendomsforbr.....	80	270	126	476
brandstiftelse.....	12	22	12	46
andre forbr.....	5	22	3	30
	312	664	463	1439
	eller 21,76% 46,07% 32,17%			

Særlig iøjnefaldende er tallet 253 visende de aandssvages fremskudte stilling i forhold til de 2 andre grupper f. s. v. angaar sædelighedsforbrydelser. Skemaet viser iøvrigt gennem de tilføjede procenter hyppigheden af de 3 kategoriers forekomst blandt de mentalt defekte lovovertrædere i almindelighed: størst er gruppen psykopater m. v., derefter kommer de aandssvage og til slut de sindssyge.

Udskiller man kvinderne til særlig betragtning viser det sig, at forholdet her er et andet, idet 40% falder paa psykopaterne som de talrigeste, men at derefter de sindssyge udgør 33,79%, men de aandssvage kun 26,21%.

En fordeling paa arten af forbrydelser specielt for kvindernes vedkommende viser, at kvinderne i forhold til samtlige mentalt defekte lovovertrædere indenfor hver gruppe udgør følgende i procenter:

drab.....	16,4%
barnedrab, fosterdrab..	94,4%
voldsforbr.....	14,5%
sædelighedsforbr.....	3,6%
brandstiftelse.....	8,7%
tyveri, bedrageri m. v.	9,4%
andre delikter.....	16,6%

Overfor domfældte har lovens § 23 været anvendt i 408 tilfælde (369 md. 39 kv.)

Vi vender os herefter til løsladelserne:

3301 begæringer herom er i løbet af de heromhandlede

5 aar blevet behandlede af kommissionerne. Begæringen er i de fleste tilfælde blevet fremsat af internerede selv, ofte flere gange.

I 856 tilfælde er løsladelse blevet tilstaaet, i de øvrige tilfælde er begæringen blevet afslaaet eller behandlingen heraf blevet udsat.

I 198 af tilfældene er løsladelsen sket efter et kortvarigt ophold i et psykiatrisk annex, uden at vedkommende har været anbragt i nogen interneringsanstalt.

Fra anstalterne er løsladelserne sket:

efter nogle Maaneders ophold for 238 interneredes vedk.					
»	8—12	»	»	»	157
»	1—2	aars	»	»	241
»	2—3	»	»	»	83
»	3—4	»	»	»	24
»	over 4 aars	»	»	»	3
746					

110 internerede har mere end 1 gang opnaaet løsladelse, hvorfor de nævnte 856 løsladelser kun dækker 746 forvarede.

I langt størstedelen af løsladelsestilfældene var den fastsatte termin 5 aar.

Alle løsladelserne var paa prøve under nærmere betingelser, herunder altid saavel et psykiatrisk som et socialt tilsyn. Det første har i 213 tilfælde været betroet til en privat læge, iøvrigt mest til offentlige klinikker. Det sidste har i 184 tilfælde været betroet til privatfolk, saaledes ofte vedkommende arbejdsgiver, iøvrigt til de tidl. omtalte forsorgsinstitutioner.

Endelige løsladelser er tilstaaet i 55 tilfælde (43 md. 12 kv.)

Af de 1054, nemlig 198 + 856, løsladelser har 256 eller 24,3% maattet tilbagekaldes førend $3\frac{1}{12}$ 1935:

i	1931	1
»	1932	37
»	1933	43
»	1934	84
»	1935	91

256, hvoraf 24 kvinder.

Kun i 19 af tilfældene har der fundet retslig undersøgelse med en ny internering eller domfældelse sted, i de andre tilfælde er vedkommende blot blevet anbragt i et psykiatrisk annex til disposition for kommissionen.

I 122 tilfælde har prøvelsladte foretaget en ny forbrydelse saaledes:

forsøg paa drab	1
» » voldtegt	1
tyveri, bedrageri m. v.	81
trusler, voldshdl.	7
sædelighedsforbr.	27
løsgænger	2
brandstiftelse	3
	122.

De øvrige prøvelsladelser er tilbagekaldte af andre grunde saasom: uregelmæssighed ved arbejde, drukkenskab, overtrædelse af opholdspaakæg, daarlig omgang, unddragelse af tilsyn etc. Desuden er 12 genindsatte som følge af lægeindberetning angivende paany indtrædende mentale forstyrrelser og 9 har selv bedt om paany at maatte blive optagne, som værende uden midler til deres underhold. I mindre alvorlige tilfælde er der blot tildelt den prøvelsladte en advarsel under et kommissionsmøde.

Recidivet kan gores op saaledes:

Internerede	Løsladte	Genindsatte*)	Paa grund af ny forbrydelse
1637	944 el. 57,6 ⁰ / ₀	211 el. 22,4 ⁰ / ₀	122 el. 12,9 ⁰ / ₀
	(198 + 746)		

Det kan endelig tilføjes, at dødsfaldene i de forløbne 5 aar har været ret talrige, idet ialt 67 af de behandlede abnorme er døde, og at ialt 12 undvigelse, dog med hurtig paagribelse, har fundet sted. De 11 af disse fandt sted fra den i sin tid indrettede afdeling i Merxplas under markarbejde.

*) De 256 tilfælde af tilbagekaldelse omfatter kun 211 personer, idet 45 løsladte er blevet genindsat gentagne gange.

(Afhandlingen fortsættes i næste Hefte).